

Ekonomiutskottet

Statsrådets industripolitiska redogörelse

INLEDNING

Remiss

Statsrådets industripolitiska redogörelse (SRR 1/2025 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till försvarsutskottet, kulturutskottet och miljöutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- försvarsutskottet FsUU 1/2025 rd
- kulturutskottet KuUU 5/2025 rd
- miljöutskottet MiUU 9/2025 rd
- kommunikationsutskottet KoUU 5/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Timo Jaatinen, arbets- och näringsministeriet
- industriråd Sampsa Nissinen, arbets- och näringsministeriet
- forskningschef Jakob Sandell, Finlands Industriinvestering Ab
- styrelseledamot Marko Janhunen, Suomen vetyklusteri
- ledande expert Paavali Kukkonen, Finlands näringsliv rf
- verkställande direktör Aki Kangasharju, Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- expert Antti Alaja, UTAK - Uuden talousajattelun keskus
- direktör för hållbar tillväxt Joona Turtiainen, Finsk Energiindustri rf
- ledande expert Teppo Säkkinen, Centralhandelskammaren
- expert på ekonomisk politik och skogsekonomi Emil Lemström, Skogsindustrin rf
- generalsekreterare Tuija Karanko, Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry
- verkställande direktör Anne Horttanainen, Pääomasijoittajat ry
- ekonom Tatu Knuutila, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- direktör Matti Mannonen, Teknologiindustrin rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Helsinki Graduate School of Economics
- Konkurrens- och konsumentverket
- Business Finland Oy

Betänkande EkUB 9/2025 rd

- CEO Teppo Turkki, Oy Kan Sei Consulting Ltd
- Kemiindustrin KIF
- Företagarna i Finland rf
- forskningsenheten BIOS.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Den industripolitiska redogörelsens mål och centrala utgångspunkter

Regeringen lämnade riksdagen en industripolitisk redogörelse den 27 mars 2025. Redogörelsen bygger på den industripolitiska strategi som blev klar i december 2024. Syftet med redogörelsen är att riksdagen ur ett bredare perspektiv ska föra en diskussion om Finlands industripolitik och dess inriktning på lång sikt.

Den industripolitiska strategin ger en helhetsbild av regeringens industripolitiska prioriteringar. Den granskar de industripolitiska frågor internationellt och inom EU som är mest väsentliga för Finland och kopplar dem till den nationella industripolitiska kontexten. Syftet med strategin är att genom en långsiktig industripolitik stärka Finlands strategiska konkurrenskraft, självförsörjning och försörjningsberedskap. Dessutom är syftet att säkerställa tillgången på kvalificerad arbetskraft och Finlands logistiska konkurrenskraft och tillgänglighet och att se till att den finländska marknaden är fungerande så att den tryggar och utvecklar företagens verksamhetsförutsättningar och lockar investeringar.

Utvecklingen av Finlands ekonomiska produktivitet har varit svag under de senaste åren, och också utrikeshandeln har länge uppvisat ett underskott. Det beror till stor del på förändringarna i den internationella omvärlden. Det finns emellertid också andra faktorer som inverkar och som man inte i tillräcklig utsträckning har kunnat påverka genom de politiska åtgärder som hittills vidtagits. Finland har inte lyckats dra nytta av den affärspotential som finns i ny teknik eller skala upp den till kommersiell affärsverksamhet lika effektivt som de främsta konkurrentländerna. Finland har inte heller lyckats locka tillräckligt med utländska investeringar. Att få ekonomin att växa är viktigt också för att balansera de svaga offentliga finanserna.

Ekonomiutskottet framhåller att den industripolitiska strategin är viktig och har utarbetats i rätt tid för att påskynda landets ekonomiska tillväxt och förbättra konkurrenskraften. Efter det att strategin hade färdigställts publicerades slutrapporten från projektet Kasvurihi den 28 februari 2025. Rapporten togs fram av en arbetsgrupp som leddes av Risto Murto och där presenteras konkreta åtgärder för ekonomisk tillväxt. Utskottet påpekar att åtgärderna enligt rapporten i mån av möjlighet bör utvärderas när åtgärder planeras och genomförs utifrån den industripolitiska strategin. Ekonomiutskottet vill särskilt peka på följande frågor:

Den industripolitiska strategins genomslagskraft i det rådande världspolitiska läget och i förhållande till EU:s industripolitiska mål

Världsekonomin genomgår en kraftig omvälvning. Bakom denna utveckling ligger starka handels-politiska och geopolitiska spänningar, den extremt snabba utvecklingen av den digitala eko-

Betänkande EkUB 9/2025 rd

nomin, klimatförändringen samt kampen om teknikens herravälde och tillgången till kritiska råvaror. Den globala handeln domineras av stora stater och handelsgrupperingar bestående av olika länder, och de har reagerat på dessa förändringar och stärkt den statligt ledda styrningen av industripolitiken samt ökat de offentliga satsningarna för att genomföra olika projekt som uppfattas som viktiga.

Det starkare statliga greppet om industripolitiken märks i den tilltagande konkurrensen med statligt stöd och i strävandena att bryta kritiska beroendeförhållanden antingen genom att öka den inhemska produktionen eller genom att splittra leveranskedjorna. Osäkerheten på marknaden har också ökat av de kraftiga handelspolitiska åtgärder som i synnerhet Förenta staternas nuvarande regering riktar mot konkurrentländerna. Hotet om höga tullar har bland annat fått företagen att skjuta upp sina investeringsbeslut. Också Kina och flera andra stater som är viktiga för världshandeln strävar systematiskt och kraftfullt efter att öka sin självförsörjning i fråga om kritiska produktionsfaktorer och att stärka sin strategiska ställning på den internationella marknaden.

Förändringarna i den internationella omvärlden och i de viktigaste handelspartnernas och konkurrenternas verksamhet har också drivit EU till att omvärdera sin industripolitik och de politiska riktlinjer som har nära samband med industripolitiken. Aspekter som är centrala med tanke på genomförandet av industripolitiken är till exempel riktlinjerna för forskning, utveckling och innovationer (FoUI), regleringen av den inre marknaden, frågor som gäller immateriella rättigheter, offentliga upphandlingar samt bestämmelserna om konkurrens och statligt stöd.

Förändringarna i den internationella omvärlden och i synnerhet deras konsekvenser för EU:s industripolitik har en direkt inverkan också på hur Finlands industripolitik utformas och vilka möjligheter det finns i anslutning till den. Därför bör Finland på ett förnuftigt sätt påverka EU:s planerade industripolitiska riktlinjer och genomförandet av redan överenskomna riktlinjer så att de på bästa möjliga sätt främjar genomslaget för Finlands nationella industripolitik. För att lyckas med detta krävs en djup förståelse av den helhet som består av EU:s industripolitik och andra politikområden som är väsentliga för den, samspelet mellan dessa och detaljerna i den reglering som gäller olika politikområden. Utskottet betonar också betydelsen av nätverkande och strategiska partnerskap. De finländska företagen måste kunna hitta samarbetspartner som har samma mål och som kan dela de risker som är kopplade till verksamheten.

I det rådande osäkra och svårförutsägbara internationella läget fastställer de flesta länder mål för industripolitiken och metoder för att uppnå dem. Ekonomiutskottet hänvisar till ett sakkunnigyttrande och konstaterar att exempelvis de industripolitiska strategierna och planerna i flera asiatiska länder är mycket ambitiösa och innehåller konkreta kvantitativa indikatorer för att följa hur de uppställda målen nås. I strategierna prioriteras ofta också de strategiska sektorer och tekniker som anses ha central betydelse för den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften och som hör till landets styrkor. Också de offentliga finansiella satsningarna är stora, vilket bidrar till att åtgärderna enligt strategierna kan genomföras smidigt.

De industripolitiska strategierna utarbetas i allmänhet för en lång tidsperiod framåt, ofta över regeringsperioderna, och de genomförs över sektorsgränserna och så att alla väsentliga förvaltningsnivåer involveras. Strategierna har också som mål att förutse olika utvecklingsförlopp för att

Betänkande EkUB 9/2025 rd

det ska finnas beredskap att vid behov reagera snabbt på förändringar i den internationella omvärlden och i det egna samhället.

Ekonomiutskottet anser att de centrala temana har beaktats väl i Finlands industripolitiska strategi. Indikatorerna för måluppfyllelsen är emellertid mycket allmänt definierade (ökade investeringar, produktivitetsutveckling), och det gör det svårt att mäta hur målen i vår industripolitiska strategi har uppnåtts. Också ambitionsnivån för strategin är klart blygsammare än i flera av jämförelseländerna.

Utskottet anser det vara viktigt att man också i Finland strävar efter att genomföra den industripolitiska strategin långsiktigt och över regeringsperioderna. Det skulle också stärka Finlands anseende som en stabil och förutsägbar verksamhetsmiljö för företag och investeringar. Konkurrensen om investeringar är hård, och därför bör strategins genomslag följas noggrant för att man ska kunna försäkra sig om att åtgärderna enligt den lockar företagen att investera i Finland och att finländska företag blir del av värdekedjor som är viktiga med tanke på deras verksamhet.

Exportindustrin som en central prioritering i den industripolitiska strategin

Exportindustrin och funktioner som är viktiga för den är centrala prioriteringar i den industripolitiska strategin och statsrådets redogörelse, som utarbetats utifrån den. Ekonomiutskottet anser att detta vägval i princip är motiverat, eftersom Finland är en liten och öppen ekonomi och därmed beroende av export. En positiv exportutveckling och det mervärde som följer av den är en nödvändig förutsättning för att få fart på den ekonomiska tillväxten. Å andra sidan är bara omkring tio procent av de finländska företagen exportföretag, och några enstaka, långsamt växande sektorer inom tillverkningsindustrin står för en betydande andel av mervärdet. Det bör också noteras att de små och medelstora företagens andel av exporten är liten. Därför blir den i och för sig motiverade infallsvinkel som valts i den industripolitiska strategin delvis snäv och tar i hög grad fasta på att stärka de nuvarande näringspolitiska strukturerna samt förutsättningarna för befintliga företag och deras omvärld.

Redogörelsen lyfter också fram vilken betydelse tjänsterna, särskilt de digitala tjänsterna och de tjänster som utnyttjar data, har för att skapa värde inom exportindustrin. Tjänsternas ökade betydelse innebär allt större möjligheter till skalbar tillväxt, särskilt i fråga om tjänster som utnyttjar omstörtande teknik. Också på EU-nivå ser man att det finns mycket outnyttjad potential när det kommer till tjänster, både i fråga om separata branscher och som en del av större värdekedjor inom industrin. Det talar enligt ekonomiutskottets uppfattning för en grundligare utredning av vilka möjligheter tjänsterna och i synnerhet de digitala tjänsterna erbjuder med tanke på värdeskapandet och ett ökat mervärde.

Ekonomiutskottet instämmer i det som sägs i sakkunnigyttrandena om att redogörelsens sektorsövergripande och branschneutrala grepp i princip är motiverat. Ekonomiutskottet hänvisar till kulturutskottets utlåtande (KuUU 5/2025 rd — SRR 1/2025 rd) och påpekar att redogörelsen inte verkar identifiera de kreativa branschernas roll när det gäller att främja hållbar ekonomisk tillväxt, hållbar förnyelse av samhället och konkurrenskraft, även om internationella undersökningar visar att de kreativa branscherna är de branscher som växer snabbast. Till exempel kriterierna

Betänkande EkUB 9/2025 rd

för den FoU-finansiering som Business Finland beviljar anses lämpa sig dåligt för företag inom de kreativa branscherna, vilket leder till att dessa företag beviljas relativt lite stöd.

Finland släpar efter jämförelseländerna när det gäller att dra nytta av de kreativa branschernas potential och investera i immateriella produktionsfaktorer. I Sverige var exporten av kulturprodukter mätt i pengar nästan nio gånger större och i Danmark nästan sex gånger större än i Finland 2021. Exempelvis i Storbritanniens industristrategi lyfts de kreativa branscherna fram som en av åtta viktiga, framtida industrisektorer. Också i Sveriges framtidsstrategi från 2024 har de kreativa branscherna klassificerats som en del av basindustrin.

Utskottet noterar också att redogörelsens strategiska riktlinjer som gäller små och medelstora företag är tämligen knapphändiga och vaga. Eftersom de små och medelstora företagens andel av exporten är relativt liten lyfts de fram i redogörelsen endast i anslutning till enskilda teman.

Utskottet anser ur denna synvinkel att det är ytterst viktigt att redogörelsen utöver bruttoexporten också fäster uppmärksamhet vid betydelsen av exportens inhemska mervärde. Bruttoexport med ett stort inhemskt mervärde innebär till exempel att en sektor koncentrerar sina köp från underleverantörer till Finland, vilket ökar den inhemska produktionen också inom andra sektorer. Detta perspektiv synliggör de små och medelstora företagens betydelse som aktörer som på ett avgörande sätt påverkar Finlands export. Utskottet anser att de små och medelstora företagens roll och möjligheter att främja ekonomisk tillväxt ska beaktas aktivt vid genomförandet av åtgärderna enligt strategin.

Utskottet påpekar att begreppet industripolitik tolkas i vid bemärkelse i den industripolitiska strategin och redogörelsen, men till följd av strategins mål och de föreslagna åtgärderna riktas effekterna av industripolitiken till stor del till de stora exportföretagen inom den traditionella tillverkningsindustrin. Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att man i det fortsatta arbetet strävar efter att identifiera och främja den tillväxtpotential som finns hos aktörer inom den innovativa industrin, företag som producerar digitala tjänster och företag inom de kreativa branscherna.

Kompetens och tillgång på kvalificerad arbetskraft

Tillgången på kvalificerad arbetskraft lyfts i den industripolitiska strategin och redogörelsen fram som en kritisk förutsättning för industrins omställning och nya investeringar. Enligt redogörelsen behöver man förnya den utbildning som finansieras med offentliga medel och samtidigt också utveckla den utbildning som arbetsgivarna själva genomför och finansierar. Ekonomiutskottet instämmer i detta.

Ekonomiutskottet hänvisar till kulturutskottets utlåtande (KuUU 5/2025 rd — SRR 1/2025 rd), enligt vilket bristen på arbetskraft bland högutbildade yrkesgrupper i Finland är bland den värsta i OECD-länderna. Dessutom ligger utbildningsnivån i Finland under genomsnittet för OECD-länderna och andelen unga vuxna (25–34-åringar) som avlagt högskoleexamen har slutat öka. Problemen berör både antalet experter och kvaliteten på kunnandet. Utskottet konstaterar att situationen är oroväckande och att den sannolikt också förutsätter andra åtgärder utöver dem som föreslås i redogörelsen. Det behövs extra satsningar på utbildning, både kvalitativa och kvantitati-

Betänkande EkUB 9/2025 rd

va, och på en systematisk prognostisering av kompetensbehoven, samt åtgärder för att rekrytera kvalificerad arbetskraft från andra länder.

Ekonomiutskottet lyfter också fram att den internationella konkurrensen om kvalificerad arbetskraft är mycket hård och sannolikt kommer att skärpas ytterligare. I flera sakkunnigyttranden till utskottet anses kompetens och tillgången på kvalificerad arbetskraft i stor utsträckning vara bland de viktigaste faktorerna för att främja ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft.

Finlands industripolitik som föregångare inom ren industri samt cirkulär och biobaserad ekonomi

I redogörelsen konstateras det helt motiverat att omställningen till ren energi förutsätter en förändring på systemnivå i hela samhället. Genomförandet av de nuvarande klimatåtagandena innebär att efterfrågan på koldioxidsnåla lösningar ökar globalt med cirka 20 procent. För Finland innebär det tillväxtmöjligheter motsvarande mer än tre miljarder euro per år för export av investeringsvaror. Enligt Finlands näringsliv har vi i Finland investeringsprojekt inom ren omställning till ett värde av över 300 miljarder euro. En stor del av projekten befinner sig fortfarande i planeringsfasen.

Målet med den industripolitiska strategin är att hitta metoder som hjälper finländska företag att utnyttja tillväxtmöjligheterna i anslutning till ren omställning och delta i de värdekedjor som håller på att omformas. Ett annat mål är att Finland ska klara sig i konkurrensen om investeringar i sådana koldioxidsnåla lösningar som behövs för omställningen till ren energi och profilera sig som ett konkurrenskraftigt land som möjliggör hållbar förädlingsindustri och tillhandahåller lösningar inom biobaserad och cirkulär ekonomi.

Finland har flera konkurrensfördelar när det gäller att dra nytta av möjligheterna i anslutning till ren omställning, och den globala investeringsvågen är ett bra tillfälle att i grunden förnya och utvidga Finlands industripolitik. En särskild styrka för Finland är möjligheten att i betydande grad öka produktionen av ren el för industrins växande behov. Tack vare tillgången på ren energi och rikliga källor till biobaserad koldioxid (särskilt biogen koldioxid) anses Finland också ha en betydande konkurrensfördel inom vätgasekonomin. I Finland finns det också gediget kunnande inom utveckling av lösningar som baserar sig på avskiljning av koldioxid. För att dra nytta av dessa styrkor krävs satsningar på forskning och innovationer i anslutning till lösningar som bygger på ny konkurrenskraftig teknik.

Utöver tillräckliga och rätt riktade investeringar i FoUI-verksamhet är det viktigt att skapa en trovärdig bild av att Finland är både engagerat i klimatmålen och erbjuder en verksamhetsmiljö som stöder dels industrins behov och en ren omställning, dels producenterna av ren energi och elförbrukarna. Det är också viktigt att säkerställa att det finns tillräcklig kapacitet i elöverföringsnäten och att elnätet balanseras när produktionen varierar.

Redogörelsen tar också väl fasta på den centrala betydelse som smidigare tillståndsförfaranden har för de industripolitiska målen i anslutning till en ren industri. Utskottet konstaterar att regeringen redan har vidtagit betydande åtgärder för att förenkla och påskynda tillståndsförfarandena i fråga om såväl miljötillstånd som andra tillstånd som behövs för företagsverksamhet.

Betänkande EkUB 9/2025 rd

Strävan är att minska företagens administrativa börda också genom att förenkla kraven på hållbarhetsrapportering. Ekonomiutskottet påpekar att skyldigheterna som gäller hållbarhetsrapportering i huvudsak baserar sig på EU-reglering, och i den föreslås motsvarande ändringar. Därför bör de nationella åtgärderna och tidpunkten för dem fastställas inom de gränser som EU-lagstiftningen tillåter och med beaktande av miljöaspekterna.

På EU-nivå bedöms möjligheterna och de behövliga åtgärderna i anslutning till omställningen till ren energi i EU:s program för ren industri, som baserar sig på Mario Draghis konkurrenskraftsrapport från februari 2025. Åtgärderna i programmet utgår från principer om marknadsvillkor, teknikneutralitet och kostnadseffektivitet samt utfasning av fossila råvaror för att uppnå de mål om minskade utsläpp som ställts upp för 2040. Med tanke på Finlands möjligheter till framgång är det väsentligt att se till att de enskilda förslag som senare läggs fram utifrån programmet följer dessa principer. Principen om teknikneutralitet är viktig exempelvis för att man ska kunna försäkra sig om att alla rena energiformer, inklusive kärnkraft, behandlas på lika villkor i beslutsfattandet på EU-nivå.

Utnyttjande av potentialen inom cirkulär och biobaserad ekonomi

Ett mål i redogörelsen är också att ta vara på de möjligheter som bioekonomi och cirkulär ekonomi erbjuder så att Finland profilerar sig som ett land som tillhandahåller lösningar inom bioekonomi och cirkulär ekonomi. Det föreslås bland annat att man genom åtgärder i enlighet med programmet för cirkulär ekonomi och bioekonomistategin stöder en resurseffektiv industri och utnyttjandet av biprodukter från industrin samt råvarukällor, material och förädlade produkter som kan ersätta fossila råvaror. Biogas är en del av denna helhet.

Ekonomiutskottet hänvisar till miljöutskottets utlåtande (MiUU 9/2025 rd — SRR 1/2025 rd) och påpekar att den cirkulära ekonomin kan resultera i ny ekonomisk tillväxt och en starkare konkurrenskraft samt göra Finland till en föregångare inom ren teknik. För att det ska lyckas krävs det emellertid att såväl företag som politiska aktörer satsar långsiktigt och systematiskt på forskning, utveckling och nya återvinningslösningar samt på infrastruktur för återanvändning och återvinning av material. Kommissionen kommer 2026 att lägga fram ett förslag till en ny rättsakt om cirkulär ekonomi. Finland bör på förhand påverka dess innehåll för att EU-regleringen ska ge en stark grund för de mål och åtgärder som fastställts i redogörelsen.

Ekonomiutskottet välkomnar redogörelsens mål att Finland inom bioekonomin ska fokusera på hållbart producerade produkter och tjänster som har ett högt mervärde och som kräver stark kompetens. Utskottet påpekar att också EU:s bioekonomiska strategi kommer att ses över inom den närmaste framtiden. Finland bör aktivt påverka strategins innehåll så att en hållbar bioekonomi inkluderas i de styrmedel som fastställs för att genomföra EU:s olika politiska mål. Utskottet instämmer i det som sägs i redogörelsen om att det är viktigt att lösningarna inom cirkulär och biobaserad ekonomi på bred front identifieras som faktorer som främjar EU:s konkurrenskraft och resiliens.

Betänkande EkUB 9/2025 rd

Betydelsen av forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet, omstörtande teknik och immateriellt kapital med tanke på ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft

Det finns ett starkt samband mellan industripolitik och FoUI-politik, och de påverkar varandra i hög grad. Hur framgångsrik FoUI-politiken är avgör i hög grad hur Finlands industripolitiska mål kan nås, anser utskottet. Industripolitiken och FoUI-politiken bör därför utvecklas som en helhet så att målsättningarna för dem stöder varandra och stärker effekterna av åtgärderna inom båda politikområdena. Det parlamentariska beslut som fattades under förra regeringsperioden om att höja Finlands FoU-andel till fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030 gör det möjligt att långsiktigt planera FoUI-verksamheten och utgör också en god grund för Finlands industripolitiska mål.

Centrala mål för FoUI-verksamheten är att öka utvecklingen av produkter och tjänster med högt mervärde i Finland och skapa ny konkurrenskraftig export. Avsikten är att den offentliga tilläggsfinansieringen i betydande grad ska riktas till forskning som är relevant för företagen samt till att stärka företagen och deras FoUI-kompetens. För såväl ett högre förädlingsvärde som förnyelse förutsätts forskning och evidensbaserad kunskap samt förmåga att utifrån dem skapa nytt. I FoUI-politiken bör man därför satsa på forskningsekosystem bestående av företag, forskningsinstitut och högskolor.

FoUI-verksamheten har ett starkt samband med utvecklingen av digital teknik och omstörtande teknik samt med investeringar i immateriellt kapital. I redogörelsen betonas också att dessa är av central betydelse för Finlands ekonomiska tillväxt och konkurrenskraft. För att tillväxtmålen i den industripolitiska strategin ska kunna nås behövs det omfattande FoUI-satsningar på både omstörtande teknik och immateriellt kapital.

Finland har betydande kompetens på flera områden inom omstörtande och digital teknik. Finlands styrkor hänför sig bland annat till utvecklingen av mobila nät (6G), halvledare, artificiell intelligens, kvantteknik, cybersäkerhet och rymdteknik. Utskottet hänvisar till inkomna sakkunnigyttranden och framhåller att man bör sträva efter att så effektivt som möjligt utnyttja det betydande mervärde och den produktivitet som uppkommer av dessa teknikområden och de lösningar som genomförs med hjälp av dem inom andra branscher.

I redogörelsen och sakkunnigyttrandena påpekas att det immateriella kapitalet har stor betydelse för tillväxt, mervärde och konkurrenskraft och det lyfts fram att investeringarna i immateriella produktionsfaktorer är små hos oss i förhållande till jämförelseländerna. För att rätta till situationen föreslås i redogörelsen åtgärder enligt programmet för tillväxtföretagande, som eftersträvar en mångsidigare näringsstruktur, och den nationella strategin för immateriella rättigheter (IPR-strategin), som syftar till att skapa en verksamhetsmiljö som stöder innovationsverksamhet och kreativt arbete före 2030. Det utreds också om det nya skatteavdraget för forskning och utveckling eventuellt kunde utvecklas så att det mer mångsidigt täcker företagens satsningar på immateriellt kapital.

Utskottet påpekar vidare att finländska aktörer har lyckats väl när det gäller att utnyttja EU:s FoUI-finansiering (Horisont Europa och InvestEU), vars syfte är att utveckla konkurrenskraften.

Betänkande EkUB 9/2025 rd

Enligt utskottet är det ytterst viktigt att forskningsfinansieringen också under EU:s nästa ramperiod beviljas ur självständiga fonder utifrån konkurrens- och kvalitetsbaserade kriterier.

Möjligheter inom försvarsindustrin och produkter med dubbla användningsområden

Ekonomiutskottet konstaterar att försvarsindustrin är en av framtidens tillväxtbranscher i Finland och anser liksom försvarsutskottet (FsUU 1/2025 rd — SRR 1/2025 rd) att det är beklagligt att redogörelsens avsnitt om försvarsindustrin är mycket kortfattat.

Finlands Natomedlemskap och EU-projekt som gäller försvarsindustrin medför nya möjligheter för den finländska försvars- och teknikindustrin. Genom Nato får man värdefullt stöd särskilt för utvecklingen av kritisk teknik med dubbla användningsområden och för verifieringen av dess militära användningspotential. Det är också värt att notera att merparten av aktörerna inom Finlands försvarsindustri är små och medelstora företag, och de nätverk som uppstår genom Nato kan ge dem tillgång till ekosystemprojekt inom försvarsindustrin, vilket är viktigt för branschens tillväxtmöjligheter.

Försvarsutskottet lyfter i sitt utlåtande fram att även om marknaden för försvarsmateriel är strikt reglerad i EU, präglas den fortfarande också av många nationella begränsningar och protektionistiska metoder. De bör minskas för att företagen ska kunna dra nytta av en fungerande inre marknad och lika villkor inom försvarssektorn.

Utöver de företag som faktiskt producerar försvarsmateriel finns det i Finland flera företag som tillverkar produkter med dubbla användningsområden och som har en nyckelroll i utvecklingen av ny teknik. Många av dessa företag har sådan gedigen kompetens inom exempelvis satellitteknik, cyberförsvar, automatiska system eller drönarteknik som kan utnyttjas inom såväl den civila sektorn som försvarssektorn. Av försvarsutskottets utlåtande framgår det att företagen inom försvarssektorn i Finland investerar mer än 15 procent av sin omsättning i FoUI-verksamhet. På marknaden för försvarsmateriel och produkter med dubbla användningsområden finns det med andra ord en lovande tillväxtpotential i anslutning till utnyttjandet av ny teknik. Man bör kunna dra nytta av den potentialen för att sätta fart på Finlands ekonomiska tillväxt och öka konkurrenskraften.

När det kommer till den finländska försvarsindustrins utvecklingsmöjligheter är det också värt att beakta de senaste riktlinjerna på EU-nivå om finansiering av försvarsmateriel och produkter med dubbla användningsområden (SAFE och ReArm) samt planerna på att tillåta att finansiering från EU:s konkurrenskraftsfond (Horisont Europa och InvestEU), som ingår i EU:s kommande budgetram, också används för att utveckla försvarsindustrin och produkter med dubbla användningsområden.

Tillgång till finansiering

I statsrådets redogörelse konstateras det att innovationer och investeringar som främjar den ekonomiska tillväxten förutsätter att det finns tillgång till privat finansiering och att finansieringen riktas rätt. Ekonomiutskottet instämmer i detta och betonar att en fungerande finans- och kapitalmarknad är av betydelse för företagens framgång och konkurrenskraft. Till följd av de skärpta kri-

Betänkande EkUB 9/2025 rd

terierna för bankfinansiering bör särskild uppmärksamhet också ägnas åt de möjligheter som erbjuds på kapitalmarknaden för att finansiera företagens verksamhet och investeringar.

Den offentliga finansieringens funktion ska vara att möjliggöra tillgång till privat finansiering och att komplettera den privata finansieringen. I Finland hänför sig bristerna i tillgången till finansiering särskilt till produktifiering, uppskalning och kommersialisering av verksamheten. Vid sidan av den privata finansiering som behövs för att internationalisera verksamhet och starta export behövs det ofta också offentlig finansiering. Den offentliga finansieringen bör därför riktas så att minsta möjliga offentliga satsning leder till så mycket privat finansiering som möjligt, i synnerhet i fråga om investeringar som förnyar industrin och som är lönsamma med tanke på den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften.

I Finland har det under denna regeringsperiod genomförts flera reformer för att ge företagen bättre tillgång till finansiering. Flera reformer bereds också för närvarande. I och med reformeringen av Finlands Industriinvestering Ab (Tesi) 2024 har bolaget betydligt mer omfattande metoder än tidigare att långsiktigt främja företagens tillväxt genom direkta investeringar och fondplaceringar. Man håller också på att utveckla verksamheten vid Finnvera, som erbjuder finansiering särskilt till små och medelstora företag och vissa exportbranscher. Dessutom är närings-, trafik- och miljöcentralerna och den finansiering som Business Finland erbjuder viktig för företagens tillväxt, innovationer och konkurrenskraft. Ekonomiutskottet anser att dessa projekt är motiverade och ett steg i rätt riktning.

Utskottet påpekar vidare att den tilltagande konkurrensen om statligt stöd i väsentlig grad påverkar konkurrensen om investeringar och företagens finansieringsbehov. De finländska företagens konkurrenssituation är oundvikligen sämre om företag som konkurrerar om samma investeringar får stora belopp i statligt stöd för att genomföra sina egna investeringar. Då krävs det att de finländska företagen har ännu större förmåga att konkurrera med kvalitet och andra egenskaper som inte är direkt kopplade till priset på investeringar eller produkter.

Under de senaste åren har särskilt de lättnader i EU:s regler om statligt stöd som godkänts på grund av coronapandemin och Rysslands anfallskrig samt de stora stöd som de möjliggör för investeringar och produktion inom tillverkningsindustrin väckt diskussion. Utskottet påpekar att dessa olika lättnader i reglerna om statligt stöd, som ursprungligen var avsedda att vara temporära, sannolikt kommer att tillämpas åtminstone under hela årtiondet 2020—2030.

Finland har konsekvent motsatt sig en förlängning av den tillfälliga flexibiliteten i fråga om statligt stöd och ställt sig bakom den linjen att statsstödspolitiken bäst stöder tillväxten när stöden riktas mot brister på marknaden. Finland har också stött regler för statligt stöd som har underlättat och förenklat beviljandet av statligt stöd för att förnya industrin, till exempel för ren och digital omställning. Ekonomiutskottet anser det vara ytterst viktigt att detaljerna i de ur Finlands synvinkel till många delar otillfredsställande ramarna för statligt stöd kan utnyttjas så att det är möjligt att genomföra projekt som är viktiga för Finland. Dessutom bör man sträva efter att finländska företag i så stor utsträckning som möjligt blir del av olika värdekedjor och projekt som genomförs av andra medlemsländer och för vilka statligt stöd beviljas på basis av ramarna för statligt stöd eller andra regler om statligt stöd.

Betänkande EkUB 9/2025 rd

Logistisk och digital infrastruktur

Syftet med den industripolitiska redogörelsen är att säkerställa välfungerande logistiska förbindelser och en god infrastruktur så att den industriella verksamheten kan utvecklas och så att de resurser som finns i olika delar av landet kan utnyttjas fullt ut. Redogörelsen tar fasta dels på den fysiska infrastrukturens, dels också på den digitala infrastrukturens och energiinfrastrukturens viktiga roll för industriell verksamhet, export och konkurrenskraft.

Olika transportformers betydelse för Finlands konkurrenskraft. De åtgärdsrekommendationer som tagits fram av en separat underarbetsgrupp för logistik, som lyder under styrgruppen för den industripolitiska strategin, gäller verksamhetsförutsättningarna för olika transportslag, finansieringen och beskattningen av trafiken, tillgången på alternativa bränslen samt beaktandet av Finlands logistiska särförhållanden i beslutsfattandet inom EU och internationellt. Ekonomiutskottet välkomnar åtgärdsrekommendationerna. Utskottet hänvisar till denna del till kommunikationsutskottets utlåtande (KoUU 5/2025 rd — SRR 1/2025 rd) och påpekar att man som en del av behandlingen av redogörelsen också bör dra upp riktlinjer för genomförandet och uppföljningen av rekommendationerna.

Utskottet framhåller att det är viktigt att säkerställa Finlands tillgänglighet så att Finland också med beaktande av sitt läge och sina logistiska lösningar ter sig som ett attraktivt investeringsobjekt för företagen. Tillgängligheten förutsätter att verksamhetsförutsättningarna för alla centrala transportslag och deras interoperabilitet säkerställs.

Sjöfarten är särskilt viktig för Finland. Finland är i praktiken en ö, och över 95 procent av vår utrikeshandel går sjövägen. Det är nödvändigt att trygga förutsättningarna för sjötransport under alla förhållanden, också för att garantera försörjningsberedskapen och säkerheten. Hamnarna är viktiga knutpunkter för industrilogistiken, och effektiviteten och driftsäkerheten i hamnarna är en förutsättning för fungerande transportkedjor inom industrin. Fungerande flygförbindelser till olika delar av världen är likaså en förutsättning för tillgänglighet och konkurrenskraft.

I Finland sker 90 procent av godstransporterna på landsvägarna, och därför behövs det ett tillräckligt tätt och högklassigt vägnät för att säkerställa en fungerande industrilogistik. Också spårtrafiken spelar en central roll som en energieffektiv och miljövänlig transportform.

Ekonomiutskottet påpekar att Finland på grund av sitt geografiska läge och sina långa avstånd inom landet har större logistikkostnader än många andra länder. Också kraven på en ren omställning inom trafiken ökar kostnadstrycket. Exempelvis tillgången och priset på fossilfria drivmedel inverkar väsentligt på Finlands logistiska konkurrenskraft och i vilken grad landet drar till sig utländska investeringar.

Telekommunikations- och energiinfrastruktur. Förutom den logistiska infrastrukturen bidrar kvaliteten och tillförlitligheten hos digitala tjänster samt energi- och telekommunikationsinfrastrukturen till att göra Finland mer attraktivt som investeringsobjekt. Ny teknik och andra viktiga samhällsfunktioner, exempelvis betalningar, kräver en fungerande digital infrastruktur. Dessutom har beroendeförhållandet mellan el och telekommunikation blivit allt starkare. Med andra ord är den digitala infrastrukturen väsentlig inte bara för den finländska industriverksamheten utan

Betänkande EkUB 9/2025 rd

också för landets övergripande säkerhet. Våra konkurrensfördelar är ett starkt stamnät, ren energi och tillförlitliga nät.

Den industripolitiska strategin ur regionernas synvinkel

Befolknings- och näringsstrukturen samt stängningen av den ryska gränsen och marknaden har lett till att skillnaderna mellan regionerna blivit allt större. Företag och nya investeringar är ojämnt fördelade inom landet. Exempelvis är investeringar och investeringsplaner för den gröna omställningen koncentrerade till västra och södra Finland. Men samtidigt har upphörandet av handeln med Ryssland och den stängda gränsen särskilt kraftigt påverkat utvecklingsmöjligheterna för näringarna och industrin i östra Finland.

Ekonomiutskottet välkomnar den industripolitiska strategins mål att skapa industrikluster i Finland som möjliggör olika samverkansfördelar bland annat när det gäller utnyttjande av biprodukter från industrin, tillgången till ren energi och effektiv logistik och infrastruktur. Industrikluster kan också ha betydande effekter som ökar regionernas livskraft. Ett nära samarbete och en tydlig arbetsfördelning mellan den offentliga och den privata sektorn samt regionala aktörer förbättrar ofta den regionala verksamhetens genomslag och lönsamhet.

Avslutningsvis

Till följd av förändringarna i omvärlden främjar flera stater och handelsgrupper sina egna mål på den internationella marknaden betydligt mer strategiskt än tidigare. Konkurrensen om investeringar är hård och därför är det ytterst viktigt att också Finland konsekvent strävar efter att uppnå sina mål enligt den industripolitiska strategin. Det förutsätter också en klar syn på hur Finland kan dra nytta av EU:s industripolitiska riktlinjer för att stärka sin ekonomiska tillväxt och konkurrenskraft. Dessutom måste man kunna förutse olika utvecklingstrender för att ha beredskap att vid behov snabbt reagera på förändringar både i den internationella verksamhetsmiljön och i det egna landet.

Utskottet betonar också vikten av strategiska nätverk och internationella partnerskap. De finländska företagen måste kunna hitta samarbetspartner som har likartade intressen och som kan dela på de risker som är förknippade med verksamheten. På så sätt kan man i större utsträckning ta del av olika värdekedjor inom industrin och också genomföra sådana projekt som annars inte skulle vara möjliga.

Ekonomiutskottet anser det vara viktigt att industripolitiken i Finland genomförs strategiskt och långsiktigt över regeringsperioderna och att man drar nytta av Finlands styrkor och parlamentär dialog. Dessutom är det viktigt att arbetet är sektorsövergripande och att alla förvaltningsnivåer inkluderas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Betänkande EkUB 9/2025 rd

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av redogörelse SRR 1/2025 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av redogörelsen.

*Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2026 lämnar riksdagen en utredning om hur åtgärderna enligt prioriteringarna i den industripolitiska redogörelsen framskri-
der och om finansieringen av dem.*

Helsingfors 5.6.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sakari Puisto saf
vice ordförande Pauli Aalto-Setälä saml
medlem Noora Fagerström saml
medlem Lotta Hamari sd
medlem Antti Kangas saf
medlem Hilikka Kemppi cent
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Matias Mäkynen sd
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Merja Rasinkangas saf
medlem Oras Tynkkynen gröna
medlem Juha Viitala sd
ersättare Ville Kaunisto saml.

Sekreterare var

utskottsråd Johanna Rihto-Kekkonen.

Betänkande EkUB 9/2025 rd

Reservation

Reservation

Motivering

Inledning

Industripolitiken handlar inte bara om tillväxt utan också om att rädda det finländska välfärds-samhället.

Både regeringen och Centern är eniga om att vi behöver hållbar tillväxt, men vi behöver djärvare och mer konkreta åtgärder för att uppnå tillväxt. När det gäller tillväxtpolitiken har regeringen so-vit törnrosasömn i två års tid.

Regeringens politik har lett till att medelinkomsttagare beskattas hårdare nu än på 10 år, arbets-lösheten är högre än på 9 år och antalet konkurser ligger på sin högsta nivå på 28 år.

Centern har flera gånger föreslagit att regeringen inleder ett parlamentariskt samarbete för att stärka hållbarheten i de offentliga finanserna över valperioderna och för att främja den ekonomis-ka tillväxten. Centern håller fast vid detta förslag.

Starkare fokus också på ensamföretagare och på små och medelstora företag

Redogörelsen tar inte fasta på förändringarna i det finländska företagsfältet, utan fokuserar på sto-ra och medelstora företag. Mikroföretag och små företag måste inkluderas i tillväxtåtgärderna, och redogörelsen bör också lyfta fram ekosystemliknande verksamhetsmodeller och mer allmänt hur företagsfältet fungerar idag.

Man måste för det första satsa på verksamhetsförutsättningarna också för mindre företag och inte bara för börsjättar, så som regeringen gör. Av de finländska företagen (primärproduktionen med-räknad) var 96 procent företag med färre än 10 anställda. Vi behöver en investeringsmiljö som är genuint sporrande för företag av alla storlekar.

Centern vill genomföra en strukturell reform av samfundsskatten så att de vinster som stannar inom företagen beskattas mindre än de som delas ut. Det skulle uppmuntra till investeringar, forskning, utveckling och innovationer (FoUI) och tillväxt.

I stället sänker regeringen nivån på samfundsskatten, vilket i hög grad gynnar etablerade stora fö-retag vars växande nettoresultat riktas som en större vinstutdelning till ägarna. Denna åtgärd, som de facto påskyndar skuldsättningen, kommer delvis att drabba utländska ägare.

Centern skulle vid sidan av en reform av samfundsskatten också beakta andra företag än företag i aktiebolagsform. Vi vill höja företagavdraget, som är viktigt för personbolag och jord- och skogsbruksföretagare.

Betänkande EkUB 9/2025 rd

Reservation

Gränsen för skattegottgörelse för investeringar bör i sin tur vara mycket lägre än för närvarande för att också mindre företag ska kunna dra nytta av gottgörelsen. Så är läget till exempel i Tyskland, Frankrike och Danmark. En lämplig gräns skulle vara 1 miljon euro, istället för regeringens nuvarande gräns på 50 miljoner euro i investeringar.

Kör igång avvecklingen av byråkratin

Regeringen borde inte vidta åtgärder som gör livet svårare för företagen. Vi i Centern kan exempelvis inte förstå varför regeringen ökade regleringen genom att för Energimyndigheten införa ett krav på verifiering av gårdsbruksenheters biogasanläggningar. Det är helt onödigt. Man skulle ha trott att det räckte med att det redan ska lämnas rapporter till två olika myndigheter.

Centern anser att tillståndprocesserna i Finland ska främja konkurrenskraft istället för att vara ett hinder för den. Vi måste ha som mål att ha de snabbaste tillståndprocesserna i Europa senast 2027.

Vi behöver maximigränser för handläggningstiderna och en modell med ett enda serviceställe. Vi måste inleda en storstädning för att effektivisera förvaltningen och avveckla onödig reglering. Regeringens höjningar av tillståndsavgifterna främjar inte detta mål.

Regeringen främjar framför allt inte snabbare tillståndsförfaranden, eftersom den är i färd med att inrätta en besvärsenhet inom den nya tillstånds- och tillsynsmyndigheten, vilket innebär att den nya myndigheten först behandlar tillståndsbesluten och sedan anför en annan enhet vid samma myndighet besvär över besluten. Det är åtminstone inte god förvaltning.

Den största förändringen är att ändra tänkesättet: Regelverk får inte vara ett självändamål, utan deras uppgift är att hjälpa och driva företagen framåt. Det tas för lite fasta på detta i den industripolitiska redogörelsen.

En särskild ekonomisk zon bör inrättas i östra Finland

Den regionala obalansen hotar Finlands utveckling. Regeringens politik har visat sig vara hård och centraliseringsfokuserad.

Vi behöver en målmedveten regionalpolitik, såsom ett försök med en särskild ekonomisk zon i östra Finland, som Centern föreslagit. Detta tioåriga försök skulle erbjuda företagen lättnader i samfundsskatten, större gottgörelse för investeringar samt regionala satsningar på utbildning och innovation.

Särskilda ekonomiska zoner balanserar inte bara den regionala utvecklingen utan medför också tillväxt och arbetstillfällen i hela Finland, också på områden där befolkningen åldras och arbetskraften minskar. Det är hela Finlands angelägenhet och därmed också en säkerhetspolitisk fråga.

Betänkande EkUB 9/2025 rd Reservation

Få fart på livsmedelsexporten

Livsmedelsindustrin behöver stöd i praktiken för att i större utsträckning kunna sälja sina produkter till utlandet och öka sin produktion. Regeringen har helt glömt bort detta i sin redogörelse.

Ett tydligt program för att stödja investeringar och avveckla regleringen skulle hjälpa finländska företag att nå framgång internationellt. Samtidigt skulle det också främja vår bytesbalans.

Vi köper livsmedel för sju miljarder och säljer sådana för två miljarder. Utvecklingen har hela tiden gått åt fel håll. Vi har fått till stånd en negativ bytesbalans med ett underskott på fem miljarder euro. Så kan det inte fortsätta.

En höjning av förädlingsgraden för inhemska råvaror och nya innovationer inom branschen skapar också nya arbetstillfällen och minskar importberoendet.

Om vi vill öka exporten behövs det aktivt statligt stöd för att genomföra exportprogram och utveckla företagens exportkompetens.

De kreativa branscherna har glömts bort i den industripolitiska redogörelsen

Regeringen Orpo bereder en tillväxtstrategi för de kreativa branscherna, men den industripolitiska redogörelsen har uppenbart ingen koppling till det beredningsarbetet. Problematiskt är också att Statistikcentralens klassificering inte identifierar den kreativa industrin i näringsgrensindelningen och därför är det svårt att lyfta fram branschen.

Näringslivets forskningsinstitut lyfte i en utredning som färdigställdes 2024 fram att Finland är sämre än Sverige när det gäller att investera i och dra nytta av immateriella produktionsfaktorer. Av redogörelsen framgår inga åtgärder för att öka det immateriella värdeskapandet.

Redogörelsen nämner inte alls betydelsen av upphovsrätt och det immateriella värde som upphovsrätten medför. Upphovsrätten är en viktig del av den kreativa ekonomin, men i dag också en väsentlig del av all produktion och alla produkter inom industrin.

Evenemangsbranschen är en viktig industri som erbjuder olika möjligheter till sysselsättning men också möjligheter till livskraft och fritidssysselsättning. Branschen har vuxit kraftigt under de senaste åren, och det skulle vara viktigt att den lyfts fram i den industripolitiska redogörelsen tillsammans med tillväxtåtgärder och skattelösningar som stöder tillväxt.

Regeringen har skadat evenemangsbranschen genom att höja mervärdesskatten från 10 till 14 procent och även genom andra åtgärder (bl.a. nedskärningar i organisationernas finansiering) försvårat branschens verksamhetsförutsättningar. Det påverkar på många sätt framtiden för hela den finländska kulturen, branschens attraktionskraft och utbudet av kulturtjänster. Samtidigt påverkas också branschens förutsättningar att höja bruttonationalprodukten och bidra till ökad välfärd i samhället.

Betänkande EkUB 9/2025 rd

Reservation

Business Finlands stödmekanismer känner inte till verksamhetsmodellerna för kreativa branscher och immateriellt värdeskapande och således beviljas tämligen lite stöd till dessa branscher. Särskilt de nya kriterierna för FoU-finansieringen lämpar sig dåligt för merparten av företagen. Det behövs fler finansieringsmodeller som lämpar sig för de kreativa branscherna. Produktionsstödet för den audiovisuella branschen måste ändras så att det lämpar sig också för finländska produktionsbolag.

Regeringens nedskärningar i utbildningen försvagar tillväxtpotentialen

Av redogörelsen framgår att utbildningsnivån inom industrin är sämre än i jämförelseländerna, vilket gör det svårt att höja förädlingsvärdet. Universiteten och yrkeshögskolorna lyfte i sina yttranden fram att man i Finland är tvungen att även för industrins behov utbilda arbetskraft med betydligt mindre finansiering än i jämförelseländerna.

De ytterligare nedskärningar i högskoleutbildningen som regeringen beslutade om vid ramförhandlingarna utmanar kvalitetsnivån ytterligare, eftersom det redan har vidtagits många åtgärder för att effektivisera högskolornas verksamhet. Regeringen har redan tidigare genomfört stora nedskärningar i yrkesutbildningen och slopat vuxenutbildningsstödet. Detta påverkar också industriföretagens verksamhetsförutsättningar.

FoU-satsningar bör inriktas på tillämpning av omstörtande teknik inom olika sektorer, till exempel väte, förnybara energikällor och cirkulär ekonomi, kvantteknik, bioteknologi, artificiell intelligens och rymden. Det måste reserveras finansiering för att stödja demo- och pilotprojekt.

Det bör dock beaktas att finansieringen av forskning och utveckling inte bara bör riktas till en snäv teknikdominerad sektor, utan också så att det blir möjligt för nya företagsaktörer att delta i verksamheten.

Utöver FoU-verksamheten bör regeringen vidta kraftigare åtgärder för att säkerställa att också finansieringssystemet för kommersialisering av innovationer fungerar, eftersom det är en väsentlig del av FoUI-helheten.

Avslutningsvis

Om Förenta staternas importtullar skärps medför det allvarliga utmaningar för den finländska industrin. Finland måste reagera aktivt på EU-nivå och sträva efter att förhindra de skadliga följderna av skärpta tullar.

Vår industripolitik får inte vara slapp eller basera sig på önsketänkande.

Vi måste skapa ett Finland där företagen vågar göra investeringar och anställa människor överallt i landet.

Dessutom bör de växande företagen garanteras finansiering i olika situationer. Företagens finansiering måste vara stabil och kontinuerlig. För det behövs insatser såväl från inhemska finansiärer som från Europeiska unionens investeringsbank.

Betänkande EkUB 9/2025 rd
Reservation

Centerns linje är tydlig: planerat i Finland, tillverkat i Finland och ägt i Finland. Det är en hållbar väg mot en bättre morgondag för alla finländare. Centern är ett parti som säger ja till en hållbar ekonomisk tillväxt.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner följande ställningstagande med anledning av redogörelsen.

Reservationens förslag till ställningstagande

- 1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att återställa förtroendet, stärka framtidstron och åstadkomma hållbar tillväxt.*
- 2. Riksdagen förutsätter att regeringen inleder ett parlamentariskt samarbete för att stärka de offentliga finanserna över valperioderna och främja den ekonomiska tillväxten.*
- 3. Riksdagen förutsätter att regeringen i fortsättningen i högre grad beaktar också ensamföretagare samt små och medelstora företag i syfte att stärka tillväxten och sysselsättningen.*
- 4. Riksdagen förutsätter att regeringen omstrukturerar samfundsskatten så att beskattningen lindras för den del av vinsten som stannar kvar i företaget.*
- 5. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en höjning av företagaravdraget.*
- 6. Riksdagen förutsätter att regeringen sänker den nedre gränsen för skattegottgörelsen för investeringar från 50 miljoner till 1 miljon euro, så att den även omfattar mindre företag.*
- 7. Riksdagen förutsätter att regeringen gör tillståndprocesserna till en konkurrensfördel för Finland och sätter som mål att Finland ska ha Europas snabbaste tillståndprocess senast 2027.*
- 8. Riksdagen förutsätter att regeringen upphör med att mata fram reglering som ökar företagens administrativa börda och i stället inleder ett verkligt arbete för att avveckla onödiga normer och förenkla regleringen.*
- 9. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart bereder en lagändring för att förhindra att det inom Tillstånds- och tillsynsverket inrättas en enhet som kan anföra besvär över verkets beslut.*
- 10. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart bereder och inleder ett tioårigt försök med en särskild ekonomisk zon i östra Finland, som bland annat omfattar regionala skattelättnader och satsningar på kompetens.*

Betänkande EkUB 9/2025 rd
Reservation

11. Riksdagen förutsätter att regeringen målmedvetet satsar på att stärka livsmedelsexporten genom att rikta statligt stöd till genomförandet av exportprogram och utveckla exportkompetensen inom livsmedelsbranschen.

12. Riksdagen förutsätter att det reserveras tillräcklig finansiering för demo- och pilotprojekt för tillämpning av omstörtande teknik inom olika branscher.

13. Riksdagen förutsätter att regeringen i fortsättningen i högre grad beaktar vilken roll upphovsrätt och immateriellt värde har som en del av produktionen och produkterna inom industrin.

14. Riksdagen förutsätter att regeringen inser och lyfter fram evenemangsbranschens roll som en viktig industrisektor som utöver mångsidiga arbetstillfällen också erbjuder möjligheter till regional livskraft och fritidssysselsättning. Vidare bör regeringen bereda ett åtgärds paket för att påskynda evenemangsbranschens tillväxtpotentialer.

15. Riksdagen förutsätter att regeringen i Business Finlands stödmekanismer bättre beaktar verksamhetsmodellerna för kreativa branscher och immateriellt värdeskapande, eftersom kriterierna för FoU-finansiering för närvarande inte är tillämpliga för merparten av företagen.

16. Riksdagen förutsätter att produktionsstödet för den audiovisuella branschen ändras så att det också lämpar sig för finländska produktionsbolag.

17. Riksdagen förutsätter att regeringen upphör med nedskärningarna i utbildningen.

18. Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att det finns ändamålsenliga finansieringsmodeller och tillräcklig finansiering inte bara för forskning och produktutveckling utan också för innovationsverksamhet.

Helsingfors 5.6.2025

Timo Mehtälä cent
Hilkka Kemppi cent